

LULEÅ KOMMUN

Porsöskolans

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Upprättad 2017 02 09

Reviderad 2018 09 26

Innehållsförteckning

Grunduppgifter	4
Lagar och förordningar.....	4
Begrepp	5
Vision	6
Tidsplan	6
Medverkan och delaktighet	6
Utvärdering av förra årets plan.....	6
Ansvarig för utvärdering av årets plan.....	7
Främjande insatser kopplat till diskrimineringsgrunderna	8
Porsöskolans arbete mot kränkande behandling.....	14
Främjande insatser.....	14
Kartläggning.....	15
Metod	15
Delaktighet i kartläggningen	16
Utvärdering av förra årets kartläggning.....	16
Förebyggande åtgärder	17
Mål.....	17
Åtgärder.....	17
Uppföljning.....	17
Rutiner för akuta situationer.....	18
Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling.....	18
Personal som elever och föräldrar kan vända sig till	18
Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever	19
Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal.....	20

Bilaga 1: Porsöskolans vision - Luftballongen

Bilaga 2: Årshjul Porsöskolans trygghetsarbete

Bilaga 3: Uteregler

Bilaga 4: Årshjul skolkurator

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av Porsöskolans Plan mot diskriminering och kränkande behandling är förskoleklass, grundskola år 1-6 samt fritidshem. Rektor är ansvarig för framtagandet av planen.

Lagar och förordningar

- **Lagstiftning**(2008:567)

Diskrimineringslagen förbjuder diskriminering av elever på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning samt ålder. Lagen säger också att skolan måste arbeta förebyggande för att diskriminering inte ska uppstå.

- **Skollagen** (2010:800, kapitel 6)

I skollagen står det att kränkande behandling, som inte är diskriminering eller trakasserier, också är förbjudet. Skolan måste även arbeta förebyggandes mot detta. Om en elev upplever att han/hon blir kränkt i skolan, kan eleven vända sig till BEO (Barn- och Elevombudet) för att få hjälp, bland annat genom att kräva skadestånd. BEO finns på Skolinspektionen.

- **Lgr 2011**

I Lgr 2011 står det att skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Omsorg om den enskildas välbefinnande och utveckling ska prägla verksamheten. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Sådana tendenser ska aktivt motverkas.

- **FN:s barnkonvention om barnets rättigheter** (1989)

Enligt artikel 2 i barnkonventionen står det att ”Inget barn får diskrimineras på grund av härkomst, kön, religion, funktionshinder eller andra liknande skäl”.

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt. Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram, med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan). Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook). Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Vision

Porsöskolans vision är att alla ska känna sig trygga och bemötas med respekt. En skola där alla får möjlighet att lära och utvecklas. I Luftballongen ingår visionens alla delar, se bilaga 1.

Tidsplan

Planen gäller från 18 02 27 – 19 02 27

Medverkan och delaktighet

Eleverna är delaktiga i trygghetsarbetet genom att de svarar på enkäter, deltar i fritidsmöten, matråd, klassråd och elevråd. Eleverna tillsammans med pedagogerna genomför trygghetsvandringar för att identifiera riskområden, både utomhus och inomhus. Vårdnadshavarna är delaktiga genom dialog i föräldrarådet (Inflytanderådet) samt genom föräldramöten.

Personalen deltar vid framtagande och utvärdering av planen. Den färdiga planen presenteras för elever och föräldrar vid upprättande och läsårsstart. Planen används kontinuerligt under året. Planen läggs också ut på Porsöskolans hemsida.

Utvärdering av förra årets plan

Trygghetsgruppen har utvärderat planen under utformandet av den nya planen mot diskriminering och kränkande behandling. Planen har utvärderats med stöd av bland annat enkäter och samtal med elever.

Pedagogerna har fört dialog med eleverna om könsstereotypa föreställningar och har uppmuntrat eleverna att våga utmana dessa kontinuerligt under året. Under ”Regnbågsveckan” i oktober arbetade skolan med frågeställningar kring diskrimineringsgrunderna på olika nivå utifrån ålder och mognad. Regnbågsveckan initierades av Trygghetsgruppen i samverkan med bibliotek och elevråd. Regnbågsveckan avslutades med ett karnevalståg för hela skolan genom Regnbågsallén till Teknikens hus.

De olika etniska tillhörigheterna synliggjordes i olika elevgrupper. Barometern visade att de flesta elever på skolan känner till att det finns olika högtider som firas i olika religioner.

Trygghetsgruppen har träffats var tredje vecka. Gruppen ser ett behov att fortsätta träffas lika ofta.

Eleverna har lärt känna varandra bättre genom olika konstellationer, bland annat i åldersblandade aktiviteter i fasta ”fadderslingor”. Aktiviteterna har lett till att eleverna har lärt känna varandra bättre och känner ökad trygghet.

Ansvarig för utvärdering av årets plan

Trygghetsgruppen tillsammans med rektor är ansvarig för uppföljning av årets plan. Det sker i november enligt skolans årshjul för trygghetsarbete. Se årshjul i bilaga 2.

Främjande insatser kopplat till diskrimineringsgrunderna

Det främjande arbetet syftar till att förstärka respekten för allas lika värde.

Kön				
Mål	Aktiviteter	Genomförande	Ansvar	Uppföljning och utvärdering
Alla ska ges samma möjligheter att utvecklas utifrån sina förutsättningar och intressen utan att begränsas av könsstereotyper föreställningar.	Föra dialog med eleverna om könsstereotyper föreställningar.	Kontinuerligt under året	Pedagoger	Ht-18
	Bibehålla regnbågsveckan.	Oktober -18	Trygghetsgruppen initierar och respektive pedagog planerar sina aktiviteter.	Ht – 18
	Analys av kunskapsresultat. Innehållet i läroböckerna granskas kritiskt för att upptäcka skillnader utifrån kön.	Klasskonferens/re sultatkonferens Kontinuerligt	Pedagoger Pedagoger	Vt-18 Ht-18
Könsneutrala rum på skolan.	Normkritisk granskning av lokalerna en gång/läsår.	Ht-18	Pedagoger	Ht-18

Könsidentitet och könsuttryck				
Mål	Aktiviteter	Genomförande	Ansvar	Uppföljning och utvärdering
Olikheter respekteras och ses som en tillgång.	Tillämpa ett normkritiskt och öppet förhållningssätt.	Kontinuerligt	Pedagoger	Ht – 18
	Bibehålla regnbågsveckan med karnevalståg som avslut.	Oktober -18	Trygghetsgruppen initierar och enskilda pedagoger planerar sina aktiviteter.	Ht-18

Etnisk tillhörighet				
Mål	Aktiviteter	Genomförande	Ansvar	Uppföljning och utvärdering
Alla ska mötas med respekt oavsett etnisk tillhörighet.	Synliggöra de olika etniska tillhörigheterna. T.ex. sätta upp flaggor från alla länder där barn finns representerade, skriva välkommenskyltar på olika språk.	Kontinuerligt i utbildningen	Pedagoger	Ht - 18

Religion och annan trosuppfattning

Mål	Aktiviteter	Genomförande	Ansvar	Uppföljning och utvärdering
Alla elever ska känna till att det finns olika högtider som firas i olika religioner.	Tillsammans med eleverna analysera och diskutera olika religiösa grupper och trosuppfattningar.	När aktuella högtider inträffar.	Pedagogerna.	Ht- 18
Alla ska mötas med respekt oavsett religion och trosuppfattning. Undervisningen är ej konfessionell.	Inköp av en mångkulturell almanacka. Elever som av religiösa skäl äter annan kost erbjuds det.	December -17	Trygghetsgruppen	Ht-18

Funktionsnedsättning				
Mål	Aktiviteter	Genomförande	Ansvar	Uppföljning och utvärdering
Eleverna ska ha förståelse för människors olika förutsättningar och förmågor.	Informera, diskutera och analysera stereotypa föreställningar med eleverna.	Kontinuerligt	Pedagoger	Ht – 18
	Synliggöra olika funktionsnedsättningar genom praktiska övningar.	Kontinuerligt	Pedagoger	Ht - 18
Alla elever ska ges förutsättningar att delta i utbildningen utifrån sin förmåga.	Utbildningen ska utformas så att alla kan delta.	Kontinuerligt	Rektor ansvarar för inköp och planering av den fysiska miljön.	Ht - 18
	Tillgänglighet skall anpassas så att alla har tillgång och kan delta i rastaktiviteter och övningsämnen. Inför friluftsdagar skall tillgänglighet finnas med som en punkt under planeringen.	Kontinuerligt	Pedagoger ansvarar för att arbeta med arbetsmiljön i lokalerna.	
	Hjälpmedel, skolan tar hjälp av SPSM, Centrala Elevhälsan och Skoldatateket.	Vid behov	Pedagogerna	
	Habiliteringen kallas till möten.	Vid behov	Pedagogerna	

Sexuell läggning

Mål	Aktiviteter	Genomförande	Ansvar	Uppföljning och utvärdering
Alla ska ges samma möjligheter att utvecklas utifrån sina förutsättningar, utan att begränsas av könsstereotyper föreställningar.	Föra dialog med eleverna om könsstereotyper föreställningar.	Kontinuerligt	Pedagoger	Ht-18
	Regnbågsveckan	September -18	Trygghetsgruppen initierar, pedagoger planerar och utför aktiviteter i respektive grupp.	Ht-18
	<p>Pedagoger besöker och utvärderar varandras miljöer (HBTQ).</p> <p>HBTQ-utbildning för ny personal.</p> <p>HBTQ-perspektiv i bildundervisningen.</p>	<p>Ht – 18</p> <p>Ht – 18</p> <p>Ht - 18</p>	<p>Trygghetsgruppen initierar.</p> <p>Rektor.</p> <p>Bildlärare.</p>	<p>Ht – 18</p> <p>Ht – 18</p> <p>Ht - 18</p>

Ålder				
Mål	Aktiviteter	Genomförande	Ansvar	Uppföljning och utvärdering
Att eleverna ska utveckla relationer över åldersgränserna	Planera undervisning och aktiviteter med ett normkritiskt perspektiv kring förväntningar utifrån elevers individuella behov, inte ålder. Åldersöverskridande aktiviteter exempelvis på friluftsdagar, rastkul, disco, läsprojekt, temaveckor, elevens val. F-3 samverkar 1h per vecka.	Under hela läsåret	Pedagogerna	Ht - 18

Porsöskolans arbete mot kränkande behandling

Främjande insatser

- Rastkul är en verksamhet som vi har alla lunchraster under veckan. Den verksamheten syftar till att främja ett trevligt klimat utomhus och vi ser att den har en lugnande effekt.
- Uteregler för en trygg tillvaro på skolgården. Se bilaga 3.
- Vi arbetar med Porsöskolans trivselregler med utgångspunkt i Porsöskolans vision ”Luftballongen”.
- Fadderslingor – skolan har fasta åldersblandade grupper som arbetar ihop vid bland annat friluftsdagar.
- Fadderverksamheten är organiserad på följande sätt:
Förskoleklass-År 3
År 1 - År 4
År 2 – År 5
- Äldre elever läser för yngre elever.
- Att som ett naturligt inslag i undervisningen behandlas etik och moral på internet. Detta sker systematiskt i ett förebyggande arbete för att motverka kränkningar på internet. Föreläsning i mellanstadiet om kränkningar på internet.
- Uppdelning av elevernas rasttider under förmiddagarna och lunch.
- Spelregler för personalen är att alla elever är allas ansvar och att elevärenden diskuteras med de pedagoger det berör.

Kartläggning

De områden som berörs av kartläggningen är de olika diskrimineringsgrunderna samt kränkande behandling.

Metod

Beroende på elevernas ålder och grupp så använder vi olika metoder för att kartlägga. Dessa består av följande:

Mentorssamtal

Elevhälsosamtal

Elevråd

Klassråd

Fritidsråd

Trygghetsvandring

Elevhälsomöten, samt varannan vecka har pedagoger möjlighet att besöka dessa för stöd och råd

Trygghetsmöten

Pedagogmöten

Observationer

LISA-rapporter

Enkäter (Barometer och Trygg skola)

Sociogram

Klasskonferens

Utvecklingssamtal

Extra enskilda elev- och föräldrasamtal

Dokumentation vid diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Barnintervjuer

Sociala berättelser

Delaktighet i kartläggningen

Eleverna och personalen har varit delaktiga enligt ovanstående metoder. Elevernas enkätsvar har utvärderats, ärenden har lyfts, analyserats och vid behov har det beslutats om åtgärder i elevhälsoteam och trygghetsgruppen. Personalen har också haft dialoger på kompetensutvecklingsdagar där alla pedagoger har deltagit.

Utvärdering av förra årets kartläggning

Resultatet enligt barometermätningarna visar att de flesta eleverna trivs på Porsöskolan. Det är också den frågan som eleverna anser är den viktigaste. De yngre eleverna upplever att vuxna lyssnar på dem och de har någon vuxen på skolan som de litar på. De äldre eleverna anser att de kan ta ansvar för sitt eget arbete så att de lär sig.

Barometern visar dock att många elever på skolan upplever att man inte får matro. Vidare kan vi se att respekten mellan eleverna behöver förbättras. Eleverna upplever att de inte alltid får arbetsro under lektionstid. Eleverna anser även att språkbruket är dåligt.

Trygghetsvandringen visade på att det finns områden där det kan vara extra oroligt och där kränkningar kan förekomma.

Vi har beslutat att barometern ska revideras varje år och att detta sker digitalt. Nya frågor gäller kränkningar i skola, fritids och på internet.

Förebyggande åtgärder

Områden som berörs av förebyggande åtgärder är kränkande behandling och diskrimineringsgrunderna gällande kön, etnicitet, sexuell läggning och funktionsnedsättning.

Mål

- Att elevers och vuxnas förhållningssätt präglas av att olikheter respekteras.
- Makthierarkier ska inte finnas på skolan.
- Att trygghetsarbetet sker systematiskt; främjande, förebyggande och åtgärdande.
- Ökad studiero.
- Förbättrat språkbruk.
- Ökad matro.
- Ökad trygghet i områden som eleverna upplever som otrygga.

Uppföljning av det förebyggande arbetet ska ske genom barometermätning, elevhälsosamtal, mentorssamtal, klassråd, elevråd samt trygghetsenkäten.

Åtgärder

- Matsalen kommer att renoveras läsåret 2018. Ansvar: Rektor
- Planering och genomförande av aktiviteter ska alltid genomlysas av ett värdegrundsperspektiv.
- Utökad mötestid för trygghetsgruppen.
- Bestämda platser i klassrum och matsal.
- Gemensamma uteregler och utökade ”rastkulsaktiviteter”. Rastvärdar på upplevda otrygga områden.
- Konflikter som uppstår under rasten löses om möjligt under nästa rast.
- Nolltolerans mot ovärdat/kränkande språkbruk.

Uppföljning

December 2018.

Rutiner för akuta situationer

Skolans policy är att det ska råda nolltolerans mot trakasserier och kränkande behandling.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

- Rastvärdsschema
- Barometermätningar
- Arbete om etik och moral på nätet
- Elevhälsosamtal
- Trygghetsmöten
- Kuratorssamtal
- Mentorssamtal
- Föräldrasamtal
- Rektorssamtal

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

All pedagogisk personal:

Rektor Annika Häggstål	0920-453818
Skolkurator Sanna Samuelsson	0920-453461
Skolsköterska Caroline Andersson	070-389 33 20
Personalrum	0920-453819

Trygghetsgruppen:

Annika Häggstål, Annika Virtala, Sara Thelin-Östling, Susanne Sundström, Sanna Samuelsson och Annelie Winebäck.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever

1. Den personal som upptäcker eller får vetskap om kränkningar/trakasserier ingriper omedelbart och åtgärdar den akuta händelsen.
Ansvar: *Den pedagog som på något sätt får vetskap om händelsen*
2. Informera mentor under skoltid och fritidspedagog på fritidstid, samma dag.
Ansvar: *Den pedagog som ingrep*
3. Mentor eller ansvarig fritidspedagog samtalar med stöd av socialpedagog med dem som är inblandade i händelsen samma dag. Datum för uppföljning bestäms inom 1-2 veckor. Den pedagog som var med vid händelsen dokumenterar på skolans blankett som lämnas till socialpedagog. Socialpedagog registrerar händelsen i LISA.
Ansvar: *Mentor på skoltid eller fritidspedagog på fritidstid, med stöd av socialpedagog*
4. Informera vårdnadshavare.
Ansvar: *Mentor eller fritidspedagog med stöd av socialpedagog*
5. Uppföljande samtal. Samtalen dokumenteras i uppföljningsblanketten.
Ansvar: *Mentor eller fritidspedagog med stöd av socialpedagog*

Om kränkningar/trakasserier inte upphört

6. Informeras Trygghetsgruppen.
Ansvar: *Mentor eller fritidspedagog*
7. Elever som varit inblandade i händelsen samt vårdnadshavare kallas till möte tillsammans med mentor/fritidspedagog och socialpedagog. Handlingsplan upprättas med tydliga åtgärder samt tid för uppföljning bokas. Rektor informeras.
Ansvar: *Mentor/fritidspedagog och socialpedagog*
8. Rektor kallar inblandade elever samt vårdnadshavare till möte tillsammans med mentor/fritidspedagog och socialpedagog. Handlingsplan upprättas och uppföljning bokas.
9. Anmäler till Arbetsmiljöverket (inom 24 tim.)
Ansvar: *Rektor*

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

1. Ingriper omedelbart
Ansvar: *Närvarande pedagog eller pedagog som får vetskap om händelsen*
2. Informerar rektor
Ansvar: *Närvarande pedagog eller vuxen som får vetskap om händelsen*
3. Rektor samtalar med den personal som sägs ha kränkt elev samt dokumenterar samtalet.
Ansvar: *Rektor*
4. Rektor samtalar med eleven.
Ansvar: *Rektor*
5. Rektor anmäler till huvudman
Ansvar: *Rektor*
6. Informerar vårdnadshavaren
Ansvar: *Rektor*
7. Rektor kallar elev, vårdnadshavare och berörd pedagog till möte.
Ansvar: *Rektor*
8. Rektor upprättar handlingsplan.
Ansvar: *Rektor*
9. Följer upp åtgärdsplan och dokumenterar uppföljningen.
Ansvar: *Rektor*
10. I fall av allvarliga kränkningar/trakasserier:
Anmäler till Arbetsmiljöverket (inom 24 tim.)
Ansvar: *Rektor*
11. Anmäler till Polis eller vidtar annan lämplig åtgärd
Ansvar: *Rektor*